

першокурсників, участь у всеуніверситетських конкурсах «Студміс», міських конкурсах «Окрилені піснею», підтримка команд КВК «Аби не гірше» (відділення «Початкова освіта») та «Гаяла балувана» (психолого-педагогічне відділення), організація благодійних ярмарок, флешмобів тощо.

Завдяки студентським ініціативам створено можливості для реалізації суспільно значущих проектів, що підуть на користь усій студентській громаді університету, громаді міста та краю. Студентське самоврядування – це вагома сходинка до побудови демократичного громадянського суспільства, утвердження принципів ґендерної рівності, подолання усіх форм дискримінації, формування майбутньої свідомої еліти української нації.

Юлія Стребкова,
кандидатка філософських наук,
доцент кафедри філософії,
заступниця директора з науки та методології
Українського центру ґендерної освіти при
Національному технічному університеті України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»

ГЕНДЕРНА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ГЕОМАТИКИ

Актуальність підготовки фахівців зі збору, обробки та аналізу даних для сучасного українського суспільства, як і потреба вирішення ґендерних проблем задля стабільності розвитку країни не викликає сумніву. «Геоматика», «Ґендерні дослідження» та «Сталий розвиток» наразі в Україні не входять до переліку галузей знань, спеціальностей чи класифікаторів. Найближчою до Геоматики є спеціальність «Науки про Землю» у галузі «Природничі науки» [3]. Проте, згідно з таблицею відповідності Переліків, у сфері геоматики можуть працювати фахівці з галузей: «Виробництво та технології», «Математика та статистика», «Інформаційні технології» та інших [4, с. 3].

У НТУУ «КПІ», починаючи з 2001 року, реалізуються проекти за ґендерною тематикою, спрямовані на фахівців негуманітарного профілю. У 2003 був розроблений та викладався курс «Теорії статі та ґендеру» для фахівців інженерних спеціальностей. Зараз в Україні ґендерна тематика лише зрідка, як вибіркові курси, входить до планів підготовки фахівців з гуманітарних та соціальних спеціальностей. Згідно освітніх стандартів України, ґендерна складова підготовки фахівців поза межами соціально-гуманітарних спеціальностей відсутня.

Утвердження відносин партнерства на основі рівноправності жінок і чоловіків є однією з умов стійкого розвитку [2, с. 7], на думку вітчизняних експертів (Е. Лібанова, Л. Лобанова, Т. Мельник, Л. Смоляр, М. Скорик) впровадження ґендерної тематики є надзвичайно важливою складовою стратегії сталого розвитку України. Практичну потребу в забезпеченні міського простору для жінок зазначають Н. Онищенко, Г. Єрко, Г. Фесенко [5]. Отже, проект із «Закладення основи інфраструктури просторових даних: забезпечення бази в українському уряді для підтримки стабільного економічного зростання» є актуальним для освіти України. Проектом запланована підготовка та сертифікація приблизно ста державних службовців (70 жінок та 30 чоловіків) в галузі інфраструктури просторових даних та геоматики, тож висвітлення досвіду впровадження ґендерної складової проекту може бути корисним як для системи вищої технічної освіти і природничих наук, так і для підготовки фахівців з державного управління.

До проекту були залучені три університети: Ванкуверський острівний університет, Київський національний університет імені Тараса Шевченка та Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». У проекті застосовувався ґендерно збалансований кількісний підхід: три жінки і троє чоловіків українських інструкторів, не менше 40% слухачів усіх курсів становлять жінки [1, с. 35].

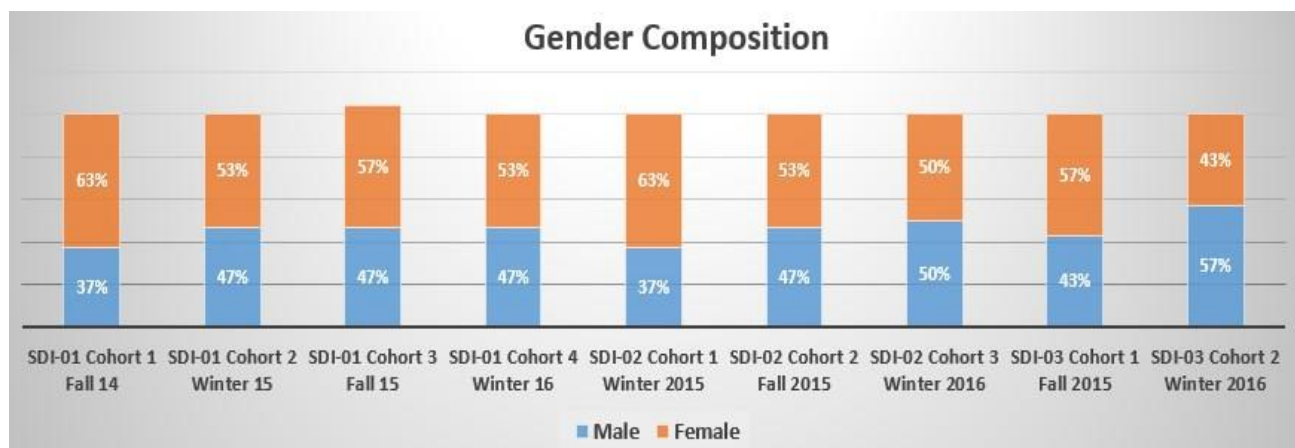

Рис. 1. Розподіл слухачів 2014–2015 років за статтю

Семінари з ґендерної рівності включено у програми підготовки всіх орієнтаційних зустрічей груп, для українських інструкторів організовано тренінг з ґендерної рівності. У рамках проведення курсів, навчальних програм, матеріалів та аналітичних даних розглядаються ґендерно-орієнтовані проблеми. Обов'язковою є ґендерна аналітика у звітуванні.

Тематичні матеріали. Для курсантів були підібрані, викладені у Moodle та передані до бібліотеки Світового центру даних з геоінформатики та сталого розвитку матеріали за ґендерною тематикою.

Аудиторні заняття включали у себе інтерактив – гру «Йдемо на день народження». Мета цієї гри: демонстрація ґендерно детермінованих деформацій людини у процесі соціалізації.

Бесіди-консультації після лекцій. У результаті цих співбесід виявилась зацікавленість тематикою у слухачів, зокрема ґендерними аспектами приватного життя, ґендерною нерівністю у професійному зростанні та дискримінацією у трудовій сфері.

Анкети для опитування та контролю знань. Після обговорення технічного завдання було вирішено, що анкета має складатися з трьох частин: демографічного блоку, тестової частини для перевірки знань з основ ґендерної рівності та опитувальника для з'ясування ставлення респондентів до ґендерної тематики і дискримінаційного досвіду. Анкета містила 16 відкритих, закритих та напівзакритих запитань, 3 завдання та 2 ситуаційні задачі; розрахована на 30 хвилин для відповідей у системі Moodle. Логіка опитування визначила послідовність запитань: від загальних запитань через професійну сферу до приватної сфери. Містила блок «Базові знання ґендерних термінів, понять та законодавства», блок «ґендер у професійній сфері» та «ґендерованість приватної сфери». Для підвищення достовірності до анкети були уведений запитання-фільтри та можливість давати невизначену відповідь.

Обов'язковою складовою підготовки є ситуаційні задачі, пов'язані із професійною діяльністю та домашні контрольні роботи за темою «Маркування небезпек ґендерного характеру».

Загальні рекомендації для підготовки фахівців у сфері геоматики:

– Застосовувати інтерсекційний підхід у викладанні ґендерної теорії та до постановки і вирішення практичних завдань.

– Проводити попереднє тестування слухачів у групах: із напівзакритими запитаннями методом паперового анкетування, з метою з'ясування базових знань ґендерних термінів, понять та орієнтуванні у законодавстві; проміжні та фінальне тестування бажано проводити у системі Moodle.

– Збільшувати кількість годин на розкриття ґендерної тематики. Що до формату занять: бажані інтерактиви з використанням фото- та відеоматеріалів, що спрямовані на розвиток роботи у команді та подолання упередженого ставлення до представників тієї чи іншої статі.

– Враховуючи ситуацію в Україні, приділяти більше уваги ґендерним аспектам професійної реалізації геоматиків у контексті безпеки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Annual report 2015/16 Laying the Foundation for Spatial Data Infrastructure: Building Capacity within the Ukrainian Government to Support Sustainable Economic Growth, (Gender analysis of spring 2016 semester cohorts). Vancouver Island University, Canada. – 59 p.
2. Пекінська декларація, прийнята на Четвертій Всесвітній конференції зі становища жінок 15 вересня 1995 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org/womenwatch/daw/beijing/pdf/BDPfA%20R.pdf>.

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. №266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>.
4. Таблиця відповідності Переліків напрямів підготовки фахівців у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15>.
5. Фесенко Г. Г. Урбан–антропологічний дискурс філософії безпеки / Г. Г. Фесенко // Гілея : науковий вісник. – 2015. – Вип. 92. – С. 166–170.

Тетяна Фесенко,

кандидатка технічних наук, доцент,
доцент кафедри будівництва та архітектури
Луганського національного аграрного університету

Галина Фесенко,

кандидатка філософських наук, доцент,
доцент Харківського національного університету
міського господарства імені О. М. Бекетова

ГЕНДЕРНЕ БЮДЖЕТУВАННЯ В ОСВІТІ: АНАЛІЗ УКРАЇНСЬКИХ ІНІЦІАТИВ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Гендерне бюджетування, як інструмент для здійснення справедливого розподілу бюджетних коштів, ґрунтується на принципах складання бюджету не для «середньостатистичної людини», а членів громади з особливими потребами, обумовленими їх статево-віковими соціальними ролями [1, с. 5]. Застосування гендерного підходу у процесах бюджетування закладів освіти дозволяє використовувати фінансові ресурси таким чином, щоб зменшувати існуючі гендерні розриви у соціально-економічному розвитку громади, а також формувати соціо-простори, вільні від гендерної дискримінації у частині надання освітніх послуг. Втім в Україні ще відсутні сталі процеси творення гендерних бюджетів, і мова йде лише про «гендерні бюджетні ініціативи» (ГБІ).

Метою дослідження є компаративний аналіз освітніх ГБІ, інформація про які викладена у публікаціях, виданих за підтримки міжнародних інституцій (Фонду імені Фрідріха Еберта, Шведської агенції з міжнародної співпраці та розвитку (SIDA) [2; 3].

В Україні освітні ГБІ розроблялися в рамках місцевих програм розвитку: «освіти та підтримки молоді» (Івано-Франківська обл.), «фізичної культури та спорту» (Луганська обл.), «позашкільної освіти» (м. Житомир) «культури» (м. Чугуїв Харківської обл.) [4]. Гендерний аналіз фінансування освітніх закладів представлений у шести кейсах:

- 1) «дошкільна освіта Івано-Франківської обл.» [2, с. 34–36];
- 2) «позашкільна освіта м. Житомира» [1, с. 24–27];